

ALP ATA AKÇAYÖZ

KAFKAS OYUNLARININ O HIZLI FİGÜRLERİNİ USTALIKLA SERGİLER

19 Aralık 2000'di tarih... Tam 83 saat sürdü operasyon. Dile kolay... Ciğerlerin söküldüğü andı... Sarmıştı her yanı yangın yalazı... Komando birlikleri, polisler, infaz koruma memurları... İş makineleri, greyderler, dozerler, ambulanslar, itfaiye araçları... Sıvı yağ ve kolonya ile kendilerini yakanlar... Ateşe verilen yataklar... Barikatlar, ranza demirinden çubuklar, dolap kapağından kalkanlar... Delinen tavanlar, yıkılan duvarlar... Ağır silahlar, hafif silahlar, çeşit çeşit silahlar... Havada uçuşan helikopterler, askeri marşlar ve psikolojik savaş teknikleri... Köpük ve su... Ateş ve kurşun... Göz yaşartıcı bomba, sinir gazı, kimyasal sıvılar... Kirlili yeşil, sarı, gri, rengarenk gazlar... Yanma, yaralanma, boğulma, zehirlenme, ölme... Müdahale, müdahale, müdahale...

Evet, kör edici bir yangının ortasındaydılar. Ve ateş harlandı, derilerine yapıştı. Korlaştı bedenleri, köze çevrildi yürekleri. Oysa aylardan Aralık, iliklere dek işleyen bir ayaz, buz gibi soğuk, dışarısı kış, karakış... Zemheri yangına dönüşmüş. Nasıl bir cehennemdi bu? Karbon monoksit havada asılı duruyordu. 83 saat türküler söylediler;

“Mahsus mahal dedikleri zindanda
Kalırım kalırım kardeş dostlar yandadır
İki elim kızıl kandadır kanda
Ölürüm ölürüm kardeş aklım sendedir”

• DOSTLUKTAN YOLDAŞLIĞA ALP ATA AKÇAYÖZ

Ata'yı anlatmak bir yanıyla çok kolay, bir yanıylada çok zar,

Ata'yı anlatmak çok kolay çünkü Ata'nın renkli, esprili kişiliğinden, yeteneklerinden yaratıcılığından söz etmek bile onu uzun uzun anlatmaya yeter. Ata'yı anlatmak çok zor çünkü, ondan ne kadar söz edersek edelim mutlaka eksik bırakacağımız bir şeyler olacaktır.

Nasıl'da Ata'ya birkaç gün içinde alışmıştık, yoksa Ata'mı kendisini kısa sürede hepimize sevdirmişti. Ata'yı azda olsa tanıyan, bir hemen ikinci ihtimali savunacaktır. Bende öyle düşünüyorum Ata varlığı ile sadece hepimizin sohbet arkadaşı olmamıştı, yetenekleri ile hapishanenin en çok ilgi duyulan, en çok aranan tutsaklarından biri olmuştu. Yapmadığı ya da bilgisi olmadığı bir iş var mıydı? Tanıyanlar büyük olasılıkla yoktur diyecekler.

Akıyordu Su

Gösterip Aynasında

Söğüt Ağaçlarını

Salkım Söğütler

Yıkıyordu Suda Saçlarını!

Yanan Yalım Klınçları

Çarparak Söğütlere

Koşuyordu Kızıl Atlılar

Güneşin Battığı Yere

Ata'nın sevdiği şiirlerden biridir bu. Çok da güzel okur. Kimi zamanda yazar tabii sevdiklerine ve özlemlerine hitaben yüreğinden kopanları döker kağıda. Ümraniye'de topluca yaptığımız bir kutlamada sahnenin önüne geçip 6-7 yaşlarındaki dünyalar tatlısı Berfin'e yazdığı bir şiir i hatırlarım şimdi. Birde onun sakin, mütevazî haliyle kendine has yorumu ile tok

pürüzsüz ve gür sesiyle okuduğu şiirleri dinlemekten zevk alırdım. Tutsak düşmeden önce, özel bir radyoda şiir program yapmış, bu programlarda şiirde okumuş, sesinin şiir okuması için pürüzsüz, elverişli olması, telafuzunun iyi olmasının yanında şiir okumasınıda iyi bilmesi, şiir okurken zevkle dinlenmesini sağlıyordu. İşte Ata yoldaşımıza ilişkin ilk aklımda kalan budur.

ALP ATA AKÇAYÖZ yoldaşımız 1971 yılında Kars'ın merkez çakmak köyü'nde doğar. Azeri'dir. Yaşam koşulları bir çoğumuza göre daha iyi olan bir aile ortamında yetişmiş birisidir. Babası emekli savcı, emekli olduktan sonra da avukatlık yapan biri, annesi öğretmen. Kendiside ticaretle uğraşıyordu marketi, birde atölyesi vardı. Evli ve Berfin isminde bir kızı vardı. Yaşam standartı ve yetiştiği koşullar birçoğumuzdan iyi olmasına rağmen tercihini daha farklı bir yönde yapabiliyordu. Ata insanlıktan yana tercihini yapmıştı. Belkide Ata'yı değerli yapan, hepimizin sevgisini sağlayan, en önemli etken bu tercihini ortaya koyan kişiliğiydi.

Devrimci faaliyetlerine MLSPB örgütü içinde yer alarak başlar. Ancak yinede kapısını tüm dostlarına açmaktadır. 1999 yılında kasım ayı Agit operasyonu kapsamında gözaltına alınıp tutuklanarak Ümraniye hapisanesine getirilir. Yardım yataklıktan yargılanmaya başlar. Ata Ümraniye'ye geldikten kısa bir süre sonra hemen hemen her yoldaşımız'ın sevgisi, saygısını kazanmış, herkesle kaynaşmasını, sıcak ilişkiler kurmasını bilmiştir. Cana yakınlığı, espirili yanları ön plana çıkıyor hoş sohbetine doyum olmuyordu.

Onunla sohbet ediyorsanız ince bir mizahi yanının olduğunu fark eder ama olgunluğunun ve samimiyetininide göz ardı edemezsiniz. Neşeli olduğu kadar iri cüssesi, hafiften öne çıkmış göbeği ve tombul yanaklarının aldatıcı görünüşünün aksine oldukça hareketlidir'de... hani bu görünüşüne aldanan biri onun hareketliliğinin sınırlı olduğunu sanır. Oysa havalandırmamız kar doldugunda karın üzerinde güreş tutmaya ve koşmaya en önde koşan o olurdu. Tabi birde Kafkas oyunlarının

o hızlı figürlerini ustalıkla sergilediğini gördüğünüzde şaşırmadan edemezsiniz.

Devrimcilikte bazen insanın yaratıcılığı gelişir. Birazda zorunluluğun sonucunda bu yaratıcılık gelişir. İmkansızlıklar, olanaksızlıklar olunca birde bunların üzerine hapiste kalıyorsanız ister istemez birçok şeyi öğrenmek durumunda kalınabiliyor. Belki yapılan işe ilgi duyulmayabilir, belki daha farklı konularda uğraşmak, zevkte alınıyordur. Ama hapiste olunca, ihtiyaç kendisini dayatır ister istemez çok fazla ilgi duymadığınız, hatta sevmediğiniz işleride yapmak zorunda kalıyorsunuz. Ata'nın ortaya çıkardığı işler ise zorunluluğun ötesinde yeteneklerinden, her işi severek yapmasından kaynaklanıyordu. Emekçidir Ata.

Daha çok anma ve kutlamaları yaptığımız salonumuzun ışıklandırılmasında, tiyatro ve skeçlerde yer almasına bir çok iş ve görevde elinden geleni ardına koymaz. 30 Mart'ta Kızıldere'yi temsilen maket kartondan bir ev yapmıştır. Evin içinde MAHİR ÇAYAN'IN kahverengi bir gömleği vardır. Bu ev için günlerce uğraşmış ve çok güzel bir sonuç elde etmiştir. Ata'nın yaptığı evin maketini gerenlerin hepsi çok beğenmişti. Bir mimarın inceliği, yaratıcılığıyla ortaya çıkmıştı Kızıldere'deki ev. Ya da Tiyatro'da dekor için, kostüm için bir şey lazım olurdu, yine hemen Ata'ya gidilirdi, Ata'nın elinden gelmeyen bir şey yok gibi. Yalnız biraz ağır, kendisine göre hareket ediyordu. Ağır hareket ediyor dediysem bir işe başlayınca onu günler sonra bitiriyor sonucu çıkmasın. Önemli olan Ata'nın bir işe başlaması başlayınca hünerli elleriyle o işi kısa sürede bitiriyor. Ağırlığı işe başlamasında kaynaklanıyor.

Hiç unutmam bir gün tiyatro oyununda eski Türk filmlerinde rasladığımız bir tane bavul türü valiz gerekiyor. Ata'ya söyledik "tamam yaparım" dedi. Zaten kimseyi kırmak istemez "yok demezdi bir iki gün geçti "Ata ne zaman yapmaya başlayacaksın "dedim "merak etme başlarım" dedi. Merak etme ama oyuna yetişmesi gerekiyor. Oyunun oynanmasından bir gün

önce yine sordum “merak etme yaparım” dedi yine oyunun oynanacağı sabah sordum “henüz başlamadım ama yetiştiririm” dedi oyunun başlamasına artık bir kaç saat var. Oyunda kullanılacak malzemeler, kostümler hazırlanıyor. Bavulu oyuncular sordu, Ata’nın artık kaç gündür yapmadığı bir işi, bir-iki saatte yapıp getireceğini düşünmediğim için içten içe Ata’ya kızarak “bavul yok yapılamayacak. Onun yerine başka bir şey bulun” dedim. Ata’ya kızıyorum çünkü kaç gün önceden kendisine söylemiştim, uyarılar yapmıştım. Oyunun başlamasına yarım saat kala Ata, elinde bir bavulla gülerek sahneye gelip “mapusların kralı Abim, ben sana merak etme dedim mi? Al sana bavul” dedi işte Ata böyle biriydi.

Ata’nın becerileri bunlarla sınırlı değil elbet. O bizim en iyi aşçılarımızdan biri aynı zamanda. Mutfaga girdiğinde yaratıcılığında kullanarak birbirinden güzel yemekler yapar. Bir çok yöremizin yemeklerini bildiği gibi özellikle Adana, Mersin, Antep yemeklerinin yapımında üzerine yoktur.

Ata’nın bu ilk tutsaklığı kısa sürer. 2000 yılının nisan ayında tahliye olur. O’nu özgürlüğe uğurlamak için yapılan tahliye töreninde “devrimcilere kapısının her zaman açık olduğu”nu belirtir. Aktif devrimcilik yapan biri değildir ama devrimcilere gönül vermiş, sevmiş, saymıştır. Ata’yı dışarı uğurlarız fakat aradan bir kaç ay geçmeden tekrar tutsak düşer. Tarih aynı yılın Ağustos ayıdır. Bu kez işyerinde silah ve patlayıcı madde bulundurduğu iddasıyla tutuklanır.

O yine coşkusundan, sevecenliğinden, neşesinden hiçbir şey kaybetmemiş her zamanki gibi espirili, şakacıdır. Direnişimiz başladıktan sonra Ata direnişçi yoldaşlarımıza el yapımı hediyeler hazırlamakla meşguldür. Bir arkadaşımızla kimsenin aklına gelmeyecek bir hediye yaparlar. Hediye bir şişe içine yerleştirilmiş yelkenlidir. Yelkenlinin yanında bir ışık yanar ve bir köşesinde örgütlerin ismi yazar.

O bir “halk ilişkisi” olarak kendisini tanımlar. Fakat paratığında böyle bir kısıtlama yoktur. Her işe koşar yapmam,

edemem demez. Sürecin zorlu olacağını bilir. Kendi deyimiyle başka bir örgüt (MLSPB) ile ilişkisinin olması nedeniyle “böylesi bir süreçte gitmek bana yakışmaz” der. Halkın kendisi için savaşıları sahiplenmesi ve gerektiğinde birlikte ölmesi yanıyla büyük bir örnek teşkil eder.

19 Aralık direnişinde’de cesaretle barikat başlarında çatışır. Düşmana karşı koyar. Direnişimizin son günü Ata’mızın şehit düşmeden önceki saat hatta dakikaları yine yaratıcılık ve beceriyle doludur.

Üçüncü gün bir kısım yoldaşlarımız üst kat bayanlar koğuşunun küçük odalarında kalmış, bir kısım ise yine bayanlar koğuşunun alt kat yemekhane bölümüne çekilmişti. Üst kat ara koridorda yanan ateşin etkisiyle oldukça susamıştık. Orada kaldığımız süre içerisinde bir ara birer yudum serum içip susuzluk giderilmeye çalışılmıştı, ama çok fazla susuzluğumuzu giderememiştik. Son gün bayanlar koğuşunun alt katındaki arkadaşlarla buluştuğumuzda, üst katta olanlar aşağı inince hemen su aramışlardı. Alt katta’da su yok. Sonra mutfak kısmından tavandan aşağıya doğru akan (su borularından bir patlamış olabilir veya başka bir nedenden) suyu görenler bu suya hücum ettiler. Fakat bu tavandan akan su çok kirliydi. Rengi koyu kahverengiydi suyun içine neyin karıştığını da bilmiyoruz ama susuzluk o kadar etkilemişti ki, suyun rengine, kirliliğine bakmadan içenler oluyor. Ata bu durumu görünce “biraz sabredin size hemen bir arıtıcı yapalım” dedi.

Sonra şu anda ne olduğunu hatırlayamadığım bir elektirikli mutfak aracını alarak uğraşmaya başladı. Ata’nın yeteneklerine güveniyorum ama bu iş tek başına yetenekle olacak, el becerileriyle halledilecek bir iş değilki. Bu nedenle arıtıcı yapacağına hiç ihtimal vermiyordum. Ama Ata arıtıcı yapmayı başardı. Tamam tümüyle suyu saf hale getiremiyordu ama kahverengi olan suyun rengini oldukça değiştirip içilecek duruma getirmeyi sağlıyordu

Bu andan kısa bir süre sonra direnişimizi daha fazla

sürdürmenin koşulları olmadığı için bitirme kararı aldığımız dakikalarda Ata'mız düşman tarafından katledildi. Dışarı çıktığımız anda Ata'yı bir askerin elinde kanlar içinde gördüm. Kanlar elbiselerine dolmuş toprağa akıyordu.

19 Aralık'tan 22 Aralık'a kadar geçen günler Ata, ile birlikte olduğumuz, direniş içersinde birçok güzelliği daha paylaştığımız günler yaşadık, bu günlerle ilgili Ata'ya dair anlatılacak çok şey vardır mutlaka ama onun bir tek sözü herhalde unutulmayacaktır.

Şehit düşmeden kısa bir süre önce "son hareket şık olmalı" demiş Ata'nın son anı, son hareketi "şık" tı. Ama bence Ata'nın kendisi her yönüyle "şık" tı. Bizler ve ailemizin tüm bireyleri onu öyle sevmiş, tanımışızdır. O bilincimizde, yüreğimizde yaşayacak ve kavgamızda anılacaktır.

Anısı önünde saygıyla eğiliyorum.